

**THE MILITARY AND HOSPITALLER ORDER OF
SAINT LAZARUS OF JERUSALEM**
The Grand Bailiwick of the Netherlands

Commanderij St. Servaas

Bijlage

Commanderij St. Servaas - “ Voor de goede orde, geschiedenis in het kort “ -

Geschiedenis

Met betrekking tot de geschiedenis van de Orde zijn er drie perioden te onderscheiden t.w.:

1. ca. 300 ad tot 1830
2. 1830 tot 1920
3. 1920 tot heden.

De periode van 300 ad tot 1830

De Orde is ca. 300 na Christus, ten tijde van St. Basileus, gesticht als een broederschap ten behoeve van de leprazorg in Palestina. Vanuit Klein-Azië kwamen Armeense monniken naar het Heilige Land teneinde zorg te verlenen aan de zieken. In de loop der eeuwen kwamen ook de Benedictijnen die hospitalen bouwden. Zo ontstond ook buiten de poorten van Jeruzalem een opvanghuis voor leprozen.

Tijdens de kruistochten raakten kruisvaarders besmet met lepra en werden in toenemende mate in hiervoor opgerichte hospitalen verpleegd. Door de hier verpleegde ridders en geestelijken werd de broederschap omgevormd tot een Orde voor leprazorg (Orde van St. Lazarus) die na verloop van tijd onder de bescherming van de Franse koning kwam. Naast de Orde van St. Lazarus bestond er ook de Orde van St. John. De ridders van de Orde van St. John bezaten een hospitaal binnen de poorten van Jeruzalem. Beide Orden hadden aanvankelijk dezelfde grootmeester als hoofd van de Orde. Naast de vestiging in Jerusalem was er ook in Frankrijk te Boigny een vestiging. Na de vernietigende slag bij Acre trok de Orde van St. Lazarus zich terug in Frankrijk en bleef onder de protectie van de Franse koning. Gelukkig bepaalde het lot dat de Orde van St. Lazarus, in tegenstelling tot de Orde van St. John, niet door de pausen werd bevoordeeld. Hier ontstond of werd bevestigd, zo u wil, het oecumenisch karakter van de Orde.

Dit bracht met zich mee dat er vestigingen (commanderijen) ontstaan in Engeland (Burton Lazars), Napels, Sicilië, Zwitserland en Spanje. Na het verlies van de locaties in het Heilige Land bleef de Orde van St. Lazarus zich inzetten voor lepra patiënten in diverse landen.

Paus Innocentius wilde de Orde van St. Lazarus graag samenvoegen met de Orde van St. John. Dit gaf aanleiding tot heftig verzet, waarop de Orde zich in 1581 volledig gesecculariseerd verklaarde. In het koninkrijk Napels en Sicilië werden de Orden van St. Mauritius en St. Lazarus in 1572 samengevoegd. Vanaf het samengaan van de twee Orden wordt het grootmeesterschap toegekend aan de leden van het huis Savoye. De commanderijen buiten Sicilië en Napels blijven trouw aan de Franse grootmeester. In 1816 wordt de Orde van St. Mauritius en St. Lazarus een Orde van verdienste in het koninkrijk Italië. Koning Umberto II wordt in 1946 verjaagd waarna deze Orde een hoforde van het geslacht Savoye wordt.

De eens zo roemrijke ridderlijke Orde komt hiermee in een zeer beperkt circuit en blijft over als ridderorde. De huidige grootmeester is de zoon van Umberto II, prins Victor Emmanuel van Napels. De Franse koning Hendrik IV was oprichter van de Orde van Carmel en meende de paus tevreden te kunnen stellen door in 1608 deze Orde samen te voegen met de Orde van St. Lazarus. Daarnaast benoemde hij grootmeester Philibert van de Orde van St. Lazarus en Mauritius tot grootmeester van de nieuwe Orde (l'Ordre de Saint Lazare et Notre Dame du Mont Carmel).

In 1698 worden de twee Orden in hun samengaan bevestigd door de paus en wordt er geen andere Orde met de naam St. Lazarus meer erkend ondanks het feit dat er onafhankelijke commanderijen van de Orde van St. Lazarus in Frankrijk en Spanje blijven bestaan. In tegenstelling tot hun grootvader hebben Lodewijk XIV, XVI en XVIII meer waardering voor de Orde van St. Lazarus. De eerste benoemde regimenten en vlooteskaders onder de St. Lazarus vlag, de laatste twee waren grootmeesters van de Orde.

De periode van 1830 tot 1920

De Franse revolutie schaft alle vormen van adel en ridderorden af. Alleen het Legioen van Eer blijft bestaan. In 1815 verlaat de grootmeester Lodewijk XVIII de Orde in de veronderstelling dat de Orde ophoudt te bestaan. Echter dit gebeurde niet, de aan de Orde verbonden ridders blijven echter hun Orde trouw en dragen hun isignia. De burgerkoning Louis Philippe zal in 1830 nogmaals verklaren dat uitsluitend de Orde van het Legioen van Eer als ridderorde gehandhaafd blijft, hetgeen inhoudt dat alle orden van het Ancien Régime nu dreigen te verdwijnen. De ridders van de Orde van St. Lazarus weigeren zich bij deze beslissing neer te leggen en houden de Orde in stand door nieuwe leden toe te laten en ook leden uit het buitenland met de Orde te onderscheiden in de periode 1840-1920. De Orde mist de Franse koning als beschermheer maar gaat vanaf 1837 tot 1930 door onder de protectie van de Melkieten Patriarch van Jeruzalem. Hier schuilt één van de problemen van de legitimiteit van de Orde. De Orde wordt door sommigen niet erkend omdat niet een soeverein vorst beschermheer is van de Orde.

De periode van 1920 tot 2006

De Orde maakt in de jaren 1910 tot 1935 woelige tijden door. In 1910 sticht Jean de Moser een pseudo Orde van St. Lazarus onder de naam "Ordre de Saint Lazare et de Notre Dame de la Merci". Dit maakt zo'n indruk dat de Italiaanse Rivista Araldica deze Orde in de plaats stelt van de aloude Orde van St. Lazarus. Zoal bij meerder ridderlijke Orden ontstaat bij de Orde van St. Lazarus het probleem van de pseudo-orden door nieuw gestarte "ridderlijke orden" met een gelijkende naam zoals in landen als Brazilië en het voormalige Joegoslavië. Tot de Orde treedt toe de Markies de l'Eglise de Ferrier de Felix en hij trekt in de twintiger jaren diverse prominenten aan reactie op diverse benoemingen wordt door de paus de beschuldiging geuit dat de Orde niet oprecht van aard zou zijn waarbij echter voorbij wordt gegaan aan het feit dat de Orde zich reeds in 1581 seculariseerde. Na jaren van opbouw tussen de twee wereldoorlogen wordt in 1935 de Hertog van Sevilla de 44^e grootmeester. In 1967 ontstaan er problemen die tot het heengaan van de 45^e Grootmeester Don Francisco Enrique de Bourbon y de Bourbon leiden. Zijn opvolger is de Duke de Nemours die echter onvoldoende waardering ondervindt van de Franse tak. De Duke de Nemours wenste de Orde om te vormen tot een katholieke Orde hetgeen tot een schisma binnen de Orde leidt.

De Administrator General, de Duke de Brissac, wordt voorgedragen als 47^e Groot- meester. Hierop komt het tot een splitsing in de Orde en de afgetreden 45^e groot- meester wordt in 1973 weer grootmeester van de later te noemen “Malta Obedience”. De trouw aan de Duke de Brissac zijnde tak laat zich “Paris Obedience” noemen. Takken krijgen in diverse landen aanhang en op de lijsten prijken respectabele namen, allen stellen hun eer en reputatie ten dienste van het ridderlijke ideaal van de Orde. Evenals de Orde van Malta zet de Orde van St. Lazarus zich in voor hulpverlening aan de lepraslachtoffers over de gehele wereld. Ook geeft zij ondersteuning aan slachtoffers van oorlogsgeweld en worden goederen en medicijnen ter beschikking gesteld.

Intensieve besprekingen vanaf 2004 leiden er toe dat in 2006 de Paris en Malta Obedience samengevoegd worden. De 48^e grootmeester Don Francisco de Borbon y de Escasany, Duke of Seville en de Duke de Brissac (grootmeester van de Paris Obedience) hebben een brief doen uitgaan aan alle commanderijen waarin wordt opgeroepen tot samenwerking. In de USA hebben inmiddels leden van de Malta en Paris Obedience elkaar gevonden en hebben gezamenlijk de Commandery of Malta opgericht. Jammer genoeg heeft er toch nog een afsplitsing plaats gevonden, ca. 25% van de voormalige Paris Obedience gaat niet akkoord met dit samengaan en gaat verder met Charles Phillippe d ‘Orléans als grootmeester.

De periode van 2008 tot heden

De groep van Charles Phillippe d ‘Orléans kent in 2008 een verlies die bekend staat als de Norwichgroup. Deze groep, bestaande uit Oostenrijk, Engeland, Wales, Germany, Hongarije, Ierland, Liechtenstein, Nieuw Zeeland, Roemenië en Slowakije sluit zich in 2008 hernieuwd aan bij de Malta Obedience.

De 49e en huidige grootmeester Don Carlos Gereda y de Borbón, Marquis de Almazán is in 2008 benoemd in Manchester;

Nederland

In Nederland werd in 1990 een commanderie opgericht, onder de naam Sint Willibrord. Aan het maatschappelijk en rechtsverkeer werd deelgenomen middels de stichting Malta Obedience. De eerste jaren kenmerkten zich door gestalte te geven aan de commanderie, waarbij uiteraard het streven naar een zekere omvang in aantal leden centraal stond.

In 1998 had deze commanderie een zodanige omvang aangenomen dat splitsing in een drietal commanderijen leek aangewezen. Vanuit Malta werd toestemming verkregen tot oprichting van de Grand Bailiwick of the Low Countries (het tegenwoordige Grand Bailiwick of the Netherlands) met daaronder drie commanderijen t.w.

- de commanderie St. Willibrord met als zetel Amsterdam,
- de commanderie St. Servaas met als zetel Maastricht en
- de [commanderie](#) St. Damiaan met als zetel Amsterdam voor inwoners van België.

Verder bestond er een cadetcorps welke rechtstreeks door de Baljuw (Bailiff) wordt aangestuurd.

De commanderijen St Willibrord en St. Servaas zijn vandaag de dag actieve commanderijen. België is inmiddels een zelfstandige Jurisdictie van de Militaire en Hospitaler Orde van St.Lazarus van Jerusalem. Het cadettencorps is verdergegaan onder de naam St. Maria Magdalena.

In de periode van 1990 tot heden heeft de Grand Bailiwick of the Netherlands drie Bailiffs (voorzitters) gekend. Respectievelijk zijn dit Chevalier R.D. Ginn, Chevalier drs. R.H.M. Hendriks en de huidige Bailiff Chevalier ir. ing. F.C.J. Poot.

Afsluitend

- * De officiële talen van de Orde zijn Engels, Frans en Spaans.
- * Interessant is de korte geschiedenis van de Orde, in de Engelse taal, als extract uit het boek van HE the Chevalier James Algrant y Cañete GCLJ, CMLJ, KHL

Voor informatie en/of vragen neem contact op met het secretariaat st.servaaas@st-lazarus.nl